პაანაჯავრის ეროვნული პარკი

ავტორი [მანანა სეხნიაშვილი]

ბორეალურ (ტაიგა) ტყეებში „ხეტიალისას“ პაანაჯავრის ეროვნული პარკი აღმოვაჩინე, რომელიც ფენოსკანდიაში კარელიის მთიან ნაწილში მდებარეობს. ფენოსკანდია – ასე ჰქვია ფიზიკურ-გეოგრაფიულ ტერიტორიას, რომელიც ევროპის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში მდებარეობს და სკანდინავიისა და კოლის ნახევარკუნძულების, ფინეთისა და კარელიის ტერიტორიებს მოიცავს.

ტაიგა, ანუ ბორეალური ტყე ხომ პლანეტის უდიდესი ტყის წარმონაქმნია, სადაც მრავლადაა ტბები და ჭაობები მყინვარული ეროზიკული მოქმედების შედეგად წარმოქმნილ ჩაღრმავებებში და ჩრდილოეთ ამერიკასა და ევრაზიას მოიცავს.

პარკი სტუმრებისთვის ღიაა მთელი წლის განმავლობაში... ზაფხული და ზამთარი პაანაჯავრში ორი განსხვავებული ზღაპარია. არც თქვენ დარჩებით გულგრილი ამ ადგილების მიმართ.

პაანაჯავრის ეროვნული პარკი კომპაქტური ბუნების დაცვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის არეალია.

კარელიის რუკაზე პარკი დიდ და ძალიან მწვანე ლაქად გამოიყურება. პარკი მდებარეობს რესპუბლიკის ერთ-ერთ ყველაზე „ველურ" და ხელშეუხებელ რეგიონში – ლუჰსკში. პარკის დასავლეთი საზღვარი ემთხვევა რუსეთ-ფინეთის საზღვარს, რომელსაც მეზობელი სახელმწიფოს მხრიდან ოულანკის ეროვნული პარკი უერთდება. ეს არის ორი სასაზღვრო ეროვნული პარკი, რომლებიც ერთად თანაარსებობენ მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე კარგად დაცული ტაიგის რაიონში. პაანაჯავრის ეროვნული პარკი მდებარეობს რუსეთის კარელიის რესპუბლიკის ჩრდილოეთით, ხოლო ულანკის ეროვნული პარკი ფინეთის მხარეს. პაანაჯავრის სახელი, სხვათა შორის, ფინურიდან ითარგმნება როგორც „ტბის გზა". ტერიტორიის სამი მეოთხედი ტყითაა დაფარული.

აგვისტოს ბოლოდან შესაძლებელია ჩრდილოეთის ციალზე დაკვირვება (პოლარულ ნათებაზე), რომელსაც არაერთი ლეგენდა უკავშირდება იმ ქვეყნებში, რომლებშიც ის განსაკუთრებით ხშირია.

პარკის საზღვრები პრაქტიკულად ემთხვევა ოლანგას პარკის მთავარი მდინარის წყალშემკრები აუზისა და პარკის მარგალიტის – პაანაჯავრის ტბის საზღვრებს. პარკის პეიზაჟები უკიდურესად თვალწარმტაცია – აქ მთის მწვერვალები გამოყოფილია ღრმა ხეობებით, მრავალრიცხოვანი ტბებით, სხვადასხვა ჭაობითა და მღელვარე მდინარეებით, ციცაბო ფერდობებითა და ხმაურიანი ჩანჩქერებით. მთის კალთები და მდინარის ხეობები დაფარულია თითქმის ხელუხლებელი ტყეებით, რომელთა შორის ჭარბობს ნაძვის ტყეები. მთაში, 400–500 მ სიმაღლეზე მათ არყის იშვიათი ტყეები ცვლის.

პაანაჯავრის ეროვნული პარკის მთავარი მიზანი იყო პაანაჯავრის ტბისა და მდინარე ოლანგას უნიკალური ბუნებრივი კომპლექსების შენარჩუნება და მათი გამოყენება ბუნების დაცვის, რეკრეაციული, საგანმანათლებლო და სამეცნიერო მიზნებისთვის.

პარკში დაახლოებით 120 ტბაა, რომლებიც გამოირჩევა ღრმა, ვიწრო, კლდოვანი ნაპირებითა და სუფთა წყლებით. წყლის ზოგიერთი ნაწილი მთის მწვერვალებზეც კი მდებარეობს. ნაკადულები და მდინარეები სავსეა წყაროს წყლით.

პაანაჯავრის კიდევ ერთი სიამაყეა მთის ტუნდრა, რომელიც განვითარებულია კლდეების უზარმაზარ ადგილებში. ნიადაგის თხელი ფენა მხოლოდ არაღრმა ხეობებში გვხვდება.

მთის ტუნდრა ყველაზე სამხრეთულია ფენოსკანდიაში. მას ახასიათებს თავისებური არქტიკული მცენარეები, სპეციფიკური სახეობის შემადგენლობით. რადგან პარკში ირემი იშვიათია, პარკის ლიქენების ფენა შესანიშნავ მდგომარეობაშია.

მთების ფერდობებზე შეიმჩნევა ტყის ზონის წარმომქმნელი სახეობების ენდემური სუბარქტიკული სახეობები. შოტლანდიურ ფიჭვს ანაცვლებს ლაპლანდიის ფიჭვი, დაღმა არყი – სუბარქტიკულ არყამდე, ნაცრისფერი მურყანი – კოლას მურყნამდე. აღმოსავლეთ კალთებზე იშვიათი არ არის დროშის მსგავსი ხეები, რომელთაც ტოტები მხოლოდ დასავლეთ მხარეს აქვთ. მთის ტყეები ძალიან თავისებურია. განსაკუთრებით ბევრი ასეთი ტყეა ნურაუნენის მთის დასავლეთ კალთაზე.

პარკში შეგიძლიათ, ნახოთ ტაიგის ყველა მკვიდრი – მურა დათვი, მგელი, ფოცხვერი, მელა, თეთრი კურდღელი და ყველანაირი ტყის „წვრილფეხობა” – კვერნა, ხუჭუჭა, მახინჯი, ციყვი. აგრეთვე შეხვდებით კანადის წავსა და ირემს.

აქ დაახლოებით 150 სახეობის ფრინველია გავრცელებული. ყველა ეს ფრინველი ვერ იტანს ქალაქთან ახლოს ცხოვრებას. ამიტომ, მათი ნახვა დიდი წარმატებაა მეტროპოლიის თანამედროვე მკვიდრთათვის.

პარკის დაარსებიდან ტერიტორიაზე უზრუნველყოფილია ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მკაცრი დაცვა. დღეისათვის ტურიზმი ხდება ეკონომიკის სტაბილიზაციისა და ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნების ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორი. პარკში ტურიზმის განვითარებას საფუძვლად უდევს დაცული ველური ბუნება, რაც დიდი პოპულარობით სარგებლობს ტურისტებს შორის. პარკის პოლიტიკა ტურისტების მიმართ გამოიხატება არა მხოლოდ მეტი ვიზიტორების მოზიდვის სურვილში, არამედ მათთვის დაგეგმილ საინტერესო და ინფორმაციულ აქტივობებში, რომლებიც არ აზიანებს ეკოსისტემებს.

ვფიქრობ, კომპლექსური დავალებისთვის რესურსად გამოდგება.

დამატებითი რესურსების მოძიება შეგიძლიათ ინტერნეტგვერდებიდან:

https://www.alem-tour.ru/nacionalnye-parki-karelii/paanojarvi-park/;

https://snowbob.ru/ka/platya/the-paanajarvi-national-park-lake-paanajrvissss/;

https://paanajarvi-park.com/gornye-tundry/ ; https://paanajarvi-park.com/o-parke/